

بررسی اجمالی داوری در مسائل پزشکی

مریم راه وار

کارشناس حقوق دانشگاه آزاد اسلامی نیریز، داور مستقل دعاوی تجاری و داخلی و بین‌المللی، عضو انجمن حقوقی پژوهشی دانشگاه نیریز

چکیده

داوری در یک مفهوم کلی به فرایندی اشاره دارد که طی آن یک یا چند فرد متخصص به بررسی و ارزیابی کار عملکرد یا آثار افرادی دیگر می‌پردازند، هدف از داوری اطمینان از صحت دقت و کیفیت کارها است، به‌طور خلاصه داوری به ارزیابی و نقد بی‌طرفانه و کارشناسانه گفته می‌شود که توسط افراد خبره و آگاه صورت می‌گیرد؛ و داوری در پزشکی به فرایندی اشاره دارد که طی آن پژوهش‌های علمی مقالات و متون تخصصی قبل از انتشار توسط کارشناسان و متخصصان آن حوزه مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرند هدف اصلی این موضوع، اطمینان از کیفیت و اصالت پژوهش‌ها است که در ادامه مورد بررسی قرار می‌دهیم.

کلیدواژه: داوری، داوری در پزشکی، حقوق

مقدمه

تطبیق حقوق و پزشکی یکی از موضوع‌های مهم و پیچیده‌ای است که در دنیای معاصر به‌طور فزاینده‌ای مورد توجه قرار گرفته است. این دو رشته به‌طور طبیعی در تعامل با یکدیگر قرار دارند، زیرا حقوق به دنبال حفظ حقوق بشر و عدالت اجتماعی است در حالی که پزشکی به دنبال حفظ سلامتی و درمان بیماران است (۱). داوری یکی از روش‌های حل و فصل اختلافات است که به‌عنوان جایگزینی برای روندهای قضایی در بسیاری از کشورها مورد توجه قرار گرفته است. این فرایند به طرفین اجازه می‌دهد تا اختلافات خود را با همکاری یک یا چند داور حل کنند. کلیه اشخاصی که اهلیت اقامه دعوا دارند می‌توانند (اختیاری) بتراشید یکدیگر منازعه و اختلافات خود را [خواه در دادگاه‌ها طرح شده باشد و در صورت طرح در هر مرحله‌ای از رسیدگی که باشد] به داوری یک یا چند نفر ارجاع دهند و این توافق داوری می‌تواند کتبی یا شفاهی باشد (۲).

داوری در پزشکی به‌عنوان یک روش حل و فصل اختلافات بین پزشکان، بیماران و مؤسسات درمانی. به‌طور فزاینده‌ای مورد توجه قرار گرفته است، این موضوع شامل بررسی مواردی مانند قصور پزشکی، سوء تفاهم‌ها در مورد درمانی اختلافات مالی میان پزشکان و بیماران می‌شود (۳).

و همچنین داوری در زمینه‌های تجاری و حقوقی به‌طور فزاینده‌ای در دنیای امروز مورد توجه قرار گرفته است. این روش به طرفین این امکان را می‌دهد که اختلافات خود را خارج از دادگاه و با کمک یک یا چند نفر داور حل کنند (۴)؛ و همچنین داوری در حوزه پزشکی یک فرایند پیچیده و چالش‌برانگیز و حساس است که نیاز به درک عمیق از مسائل حقوقی، اخلاقی و پزشکی دارد. داوران در این زمینه باید ضمن داشتن تخصص در حقوق، توانایی تحلیل و ارزیابی شواهد پزشکی را هم نیز داشته باشند.

این مقاله به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این تطبیق می‌پردازد و اهمیت آن را در جامعه امروز تحلیل می‌کند.

شناختی از تحول داوری

در این قسمت اطلاعاتی در مورد تاریخچه داوری را باهم مطالعه می‌کنیم. داوری به‌عنوان یک روش حل و فصل اختلافات دارای تاریخچه‌ای طولانی مدت و پیچیده است که به دوران‌های باستان برمی‌گردد. در اینجا به مراحل مختلف و کامل داوری در تاریخ بشر اشاره می‌کنیم:

دوران باستان (مصر باستان، یونان باستان، روم باستان)

قرون وسطی (اروپا، فیودالیسم)

دوران جدید (قرن جدید ۱۷-۱۸، تأسیس مؤسسات داوری)

قرن ۲۰ و ۲۱ (توسعه قوانین داوری، داوری در دنیای مدرن)

نتیجه گیری

داوری به‌عنوان یک روش حل و فصل اختلافات از دوران باستان تا به امروز تکامل یافته و به یکی از ابزارهای کلیدی در نظام‌های حقوقی و مدرن تبدیل شده است.

این فرایند به دلیل مزایای خود از جمله سرعت، هزینه کمتر و حفظ حریم خصوصی به‌طور فزاینده‌ای در جوامع مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد.

قوانین و مقررات داوری

قوانین ملی و بین‌المللی

بررسی قوانین و مقررات مربوط به داوری در کشورهای مختلف و همچنین نهاد های بین‌المللی ICC. مانند سازمان ملل و یا مقررات داوری در ایران:

تحلیل قوانین و مقررات خاص داوری در ایران و مقایسه آن با سایر کشورها

تعریف داوری با جزئیات

داوری به معنای حل و فصل اختلافات از طریق یک یا چند داور مستقل است که به‌عنوان قاضی عمل میکنند این فرایند معمولاً در زمینه تجاری، قرارداد ها، حقوق مالکیت معنوی و اختلافات بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌گیرد. داوری می‌تواند به صورت توافقی (اختیاری) یا داوری اجباری (قانونی) باشد. داوری عبارت است از رفع اختلافات بین متداعین در خارج از دادگاه به وسیله شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی مرضی الطرفین و یا انتصابی و منظور از دادگاه در این قانون یکی از دادگاه‌های تشکیلات قضایی جمهوری اسلامی ایران میباشد (۵).

داوری به معنای حل و فصل اختلافات از طریق یک فرایند غیر رسمی است که در آن طرفین به یک یا چند داور مستقل مراجعه می‌کنند. این داوران معمولاً دارای تخصص و تجربه در زمینه موضوع اختلاف هستند. داوری می‌تواند به ۲ صورت انجام شود:

داوری توافقی (اختیاری): زمانی که طرفین به صورت توافقی تصمیم به داوری می‌گیرند این نوع داوری معمولاً در قرارداد ها پیش بینی می‌شوند. (داوری اجباری): زمانی که قانون ایجاب می‌کند که یک اختلاف خاص از طریق داوری حل شود. به‌عنوان مثال در برخی از حوزه های قضایی ممکن است برخی از اختلافات کارگری به داوری ارجاع شود.

تعریف داوری در پزشکی

داوری در پزشکی به معنای حل و فصل اختلافات ناشی از خدمات درمانی از طریق یک یا چند داور متخصص است. این فرایند معمولاً به‌عنوان جایگزینی برای دعاوی قضایی سنتی در زمینه پزشکی استفاده می‌شود و می‌تواند شامل اختلافات بین پزشکان و بیماران یا بین مؤسسات درمانی باشد.

انواع داوری

داوری تجاری: این نوع داوری معمولاً در زمینه اختلافات تجاری و قرارداد ها انجام می‌شود، داوری تجاری می‌تواند ملی یا بین‌المللی باشد (داخلی)

داوری بین‌المللی

در این نوع داوری طرفین از کشورهای مختلف با یکدیگر اختلاف دارند و فرایند داوری معمولاً تحت قوانین بین‌المللی انجام می‌شود. (۶)

داوری خانوادگی

این نوع داورى برای حل و فصل اختلافات خانوادگی مانند طلاق حضانت، استفاده می شود

داورى کارگرى

در این نوع داورى اختلافات بین کارفرما و کارگران حل و فصل میشود

انواع داورى

داورى داخلی داورى مستقل داورى حقوقى داورى اجبارى و اختیاری داورى سازمانى و نهادى

مزایای داورى

داورى مزایای زیادی دارد که برخى از آنها عبارتند از

سرعت

فرایند داورى معمولاً سریع تر از روندهای قضایى است، زیرا زمان کمتری برای بررسی شواهد و صدور رأى صرف می شود بنابر این بسیار حیاتی است.

حفظ حریم خصوصی

داورى معمولاً در جلسات غیر علنى برگزار می شود که به حفظ حریم خصوصی طرفین کمک می کند، این امر به ویژه در موارد تجارى که طرفین نمی خواهند اطلاعات آنها پخش شود بسیار کاربردى است.

تخصص داوران

طرفین می توانند داورانى را انتخاب کنند که در زمینه خاصى تخصص دارند که می تواند به افزایش کیفیت تصمیم گیرى کمک کند.

انعطاف پذیری

فرایند داورى انعطاف پذیر تر از دادگاههاست و طرفین می توانند قوانین و رویه های خاصى را برای داورى تعیین کنند. این امر به طرفین این امکان را می دهد که فرایند را مطابق با نیاز های خود تنظیم کنند.

مزایای داورى در پزشکی

سرعت

داورى معمولاً سریع تر از روندهای قضایى است و به طرفین این امکان را می دهد که به سرعت به نتیجه برسند.

حفظ حریم خصوصی

فرایند داوری معمولاً غیر علنی است و به حفظ حریم خصوصی کمک می‌کند.

تخصص داوران

انتخاب داوران با تخصص در زمینه پزشکی می‌تواند به افزایش کیفیت تصمیم‌گیری کمک کند و از درک بهتری از موضوعات فنی و پزشکی برخوردار باشد.

کاهش هزینه‌ها

در بسیاری از موارد هزینه‌های داوری کمتر از هزینه‌های دعاوی قضایی است. تاثیر دقیق بر اعتماد عمومی، یافته‌های پزشکی ضرورت داوری برای اعتبار سنجی مطالعات و مقالات پزشکی

چالش‌های داوری

با وجود مزایای آن داوری با چالش‌هایی روبه‌رو است

عدم اعتراض به رأی داور

طرفین نمی‌توانند به رأی داور اعتراض کنند مگر اینکه از خود داور بر اثر جزئیات درخواست کنند و داور موافقت کند.

عدم قابلیت تجدید نظر

در بسیاری از موارد، رأی داوری قابل تجدید نظر نیست که می‌تواند به نارضایتی طرفین منجر شود این موضوع ممکن است در مواردی که رأی ناعادلانه به نظر می‌رسد مشکل ساز باشد.

هزینه‌ها

اگر چه داوری معمولاً سریع‌تر است اما هزینه‌های آن می‌تواند در برخی موارد بسیار بالا باشد بویژه در داوری بین‌المللی؛ که ممکن است شامل هزینه‌های سفر مشاوره‌های حقوقی و سایر هزینه‌ها باشد.

عدم شفافیت

به دلیل غیر علنی بودن جلسات ممکن است برخی از طرفین احساس کنند که عدالت به‌طور کامل رعایت نشده است، این موضوع می‌تواند به کاهش اعتماد به نفس در فرایند داوری منجر شود. (۷)

تفاوت‌های فرهنگی و حقوقی

در داوری‌های بین‌المللی تفاوت‌های حقیقی و حقوقی ممکن است به چالش‌هایی برای داوران و طرفین منجر شود این موضوع نیازمند درک عمیق‌تری از سیستم‌های حقوقی مختلف است.

نکته

بررسی مشکلات رایج مانند تعارض مناطق سوگیری ها و فشار انتشار سریع. مشکلات مرتبط با داوری همتا که راهکار های ممکن برای بهبود آن.

عدم قابلیت تجدید نظر

بسیاری از رأی های داوری در زمینه پزشکی قابل تجدید نظر نیستند که می تواند به نارضایتی طرفین منجر شود.

هزینه های بالای داوری

در برخی موارد هزینه های داوری در زمینه پزشکی می تواند بالا باشد به ویژه اگر نیاز به مشاوره های تخصصی جود داشته باشد

مسائل اخلاقی

برخی از اختلافات در پزشکی ممکن است جنبه های اخلاقی پیچیده ای داشته باشند که نیاز به توجه ویژه دارند

چالش های داوری در حوزه پزشکی

چالش های متعددی در داوری پزشکی وجود دارد که می تواند بر کیفیت فرایند داوری تاثیر بگذارد.

پیچیدگی ها

مسائل پزشکی اغلب پیچیده و تخصصی هستند داوران باید توانایی درک عمیق از موضوعات پزشکی را داشته باشد و در برخی موارد نیاز به مشاوره از متخصصان پزشکی دارند

مسائل اخلاقی

اختلافات پزشکی ممکن است خبر های اخلاقی عمیق تری داشته باشند که نیاز به توجه ویژه دارند. داوران باید در تصمیم گیری های خود اخلاق پزشکی را مورد نظر قرار دهند.

تخصص داوران

انتخاب داوران با تخصص مناسب در زمینه های پزشکی و حقوقی می تواند دشوار باشد، عدم وجود داوران متخصص می تواند به کیفیت تصمیم گیری آسیب بزند.

فرایند داوری

شروع جریان داوری

الف) داوری از زمانی شروع می‌شود که درخواست داوری بر اساس مفاد ماده ۳ این قانون به خواننده داوری ابلاغ شده باشد، مگر اینکه طرفین به نحو دیگری توافق کرده باشند.

ب) جز در مواردی که تربیت دیگری بین طرفین مقرر شده باشند، درخواست داوری باید حاوی نکات ذیل باشد:

- درخواست ارجاع اختلاف به داوری
- نام و نشانی طرفین
- بیان ادعا و خواسته آن
- شرط داوری و یا موافقتنامه داوری

درخواست داوری ممکن است حاوی اطلاعاتی د مورد تعداد داوران و چگونگی انتخاب آنان به شرح مذکور در فصل سوم این قانون و همچنین راجع به موافقتنامه ها قراردادهای و یا وقایعی که موجب بروز اختلاف شده است، باشد. (۸)

توافق به داوری

طرفین باید به صورت کتبی توافق کنند که اختلافات خود را از طریق داوری حل و فصل کنند.

انتخاب داور

طرفین معمولاً داوران را بر اساس تخصص تجربه آنها در زمینه مورد اختلاف انتخاب نمی‌کنند این انتخاب می‌تواند به صورت مشترک انجام شود و یا هر طرف یک داور انتخاب کند و سپس داور سوم را به توافق برساند.

مراحل داوری

این مراحل شامل ارائه مدارک و شواهد شنیدن اظهارات طرفین و استماع شهادت شهود و جلسات داوری می‌شود. صدور رأی داوری: پس از بررسی تمامی شواهد، داور یک رأی صادر می‌کند که الزام آور است و طرفین موظف به اجرای آن هستند.

ارائه مدارک و شواهد

طرفین مدارک و شواهد خود را به داور ارائه می‌دهند.

جلسات داوری

داوران ممکن است جلسات حضوری یا غیر حضوری برگزار کنند تا اظهارات طرفین و شهود را بشنوند.

استماع شهادت

داوران ممکن است شهود را برای ارائه شهادت فراخوانی کنند.

صدور رأی داوری

پس از بررسی تمامی شواهد و استدلال ها، داور یک رأی صادر می کند. این رأی معمولاً الزام آور است و طرفین موظف به اجرای آن هستند.

فرایند داوری در پزشکی

توافق داوری

طرفین (پزشک، بیمار و یا موسسه درمانی) باید به توافق برسند که اختلافات خود را از طریق داوری حل و فصل کنند. انتخاب داور: داوران معمولاً شامل متخصص پزشکی و حقوقی هستند که در زمینه موضوع اختلاف تخصص دارند. مراحل داوری: شامل ارائه شواهد شنیدن اظهارات طرفین و بررسی مدارک پزشکی می شود صدور رأی داوری: داور پس از بررسی شواهد رأی صادر می کند که معمولاً الزام آور است

فرصت ها

تطبیق حقوق و پزشکی، پزشکی فرصت های بسیاری را برای بهبود کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی به ارمغان می آورد، با ایجاد قوانین و مقررات مناسب میتوان از حقوق بیماران حمایت کرد و در عین حال به پزشکان و کادر درمان کمک کرد تا با اطمینان و آرامش بیشتری نسبت به ارائه خدمات بپردازند، برخی از این فرصت ها عبارتند از: (۹) آموزش حقوقی برای پزشکان: آموزش پزشکان درباره حقوق بیماران و مسئولیت های قانونی آن ها می تواند به بهبود کیفیت خدمات درمانی کمک کند.

ایجاد چارچوب های قانونی جدید: با توجه به پیشرفت های فناوری نیاز به ایجاد چارچوب های قانونی جدید برای حفاظت از حقوق بیماران و پزشکان احساس میشود.

آموزش حقوقی برای پزشکان و کادر درمان از اهمیت بالایی برخوردار است.

این نوع آموزش به پزشکان و تمام کادر درمان کمک می کند تا با قوانین و مقررات مربوط به حرفه خود آشنا شوند و بتوانند به درستی و با رعایت اصول اخلاقی و قانونی به ارائه خدمات بپردازد در ادامه به برخی از جنبه های مهم این آموزش اشاره دارد.

آشنایی با قوانین و مقررات: پزشکان باید با قوانین مرتبط با پزشکی نظیر قوانین مربوط به حقوق بیمار مسئولیت های قانونی و مقررات بهداشتی آشنا شوند.

مسئولیت های قانونی: آشنایی با مسئولیت های قانونی و نحوه مدیریت خطرات حقوقی به پزشکان کمک می کند تا از بروز مشکلات حقوقی جلوگیری کنند.

حقوق بیمار: پزشکان باید حقوق بیماران را درک کنند و بدانند که چگونه باید به این حقوق احترام بگذارد این شامل حق اطلاع رسانی حق انتخاب و حفظ حریم خصوصی می شود.

مسائل اخلاقی

آموزش در زمینه مسائل اخلاقی نیز اهمیت‌تر دارد. پزشکان باید با اصول اخلاقی پزشکی آشنا شوند و توانایی تصمیم‌گیری در موقعیت‌های اخلاقی پیچیده را کسب کنند.

مدیریت‌اشنایی

آشنایی با نحوه مدیریت شکایات و دعاوی خصوصی از سوی بیماران به پزشکان کمک می‌کند تا در صورت بروز مشکل بتوانند پاسخگو باشند.

آموزش مداوم

با توجه به تغییرات در قوانین و مقررات آموزش مداوم در این زمینه برای کادر درمان ضروری است.

کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی

کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی در زمینه حقوق پزشکی می‌تواند به پزشکان و کادر درمان کمک کند تا اطلاعات به روز و کاربردی کسب کنند. در نهایت آموزشی حقوقی برای پزشکان و کادر درمان نه تنها به بهبود کیفیت خدمات به بیماران کمک می‌کند بلکه به کاهش خطرات قانونی و افزایش اعتماد عمومی به نظام سلامت نیز می‌انجامد. با پیشرفت فناوری‌های پزشکی مسائل جدیدی نیز به وجود آمده است.

باستفاده از داده‌های پزشکی، هوش مصنوعی و فناوری‌های نوین در درمان بیماران نیازمند چارچوب‌های قانونی و اخلاقی مشخصی است. برخی از چالش‌ها در این زمینه عبارتند از: حفاظت از حریم خصوصی: داده‌های پزشکی باید به‌طور کامل محفوظ بمانند و تنها با رضایت بیمار یا به‌طور قانونی در اختیار دیگران قرار می‌گیرد. این موضوع نیازمند قوانین و مقررات دقیق است. (۱۰)

استفاده از هوش مصنوعی

استفاده از الگوریتم‌های هوش مصنوعی در تشخیص و درمان بیماری‌ها نیز نیازمند بررسی‌های حقوقی و اخلاقی است. سؤالاتی مانند اینکه آیا بیماران حق دارند بدانند که آیا تصمیمات درمانی توسط یک الگوریتم اتخاذ شده‌اند یا خیر مطرح می‌شوند.

استفاده از فناوری

بررسی تاثیر فناوری‌های نوین مانند ویدیو کنفرانس و نرم افزارهای مدیریت پرونده بر فرایند دאوری. داور آنلاین: تحلیل روند رو به رشد دאوری آنلاین و مزایا و معایب آن.

ابعاد حقوقی دאوری در پزشکی

دאوری در حوزه پزشکی باید تحت قوانین و مقررات خاصی انجام شود که شامل موارد زیر است
حقوق بیماران: داوران باید به حقوق بیماران توجه داشته باشند و اطمینان حاصل کنند که تصمیمات آن‌ها با حقوق بیماران همخوانی دارد، این شامل حق اطلاع‌رسانی، حق انتخاب درمان و حق جبران خسارت است

مسئولیت پزشکان: داوران باید مسئولیت‌های قانونی و حرفه ای پزشکان را در نظر بگیرند و اطمینان حاصل کنند که تصمیمات آن‌ها براساس استانداردهای حرفه ای قانونی اتخاذ شود.

توافق‌نامه‌های داوری

طرفین باید به توافق‌نامه‌های داوری توجه داشته باشند و اطمینان حاصل کنند که این توافقات به‌درستی اجرا می‌شوند

قوانین و مقررات

داوری در پزشکی باید تحت قوانین و مقررات خاصی انجام شود
این قوانین باید شامل حقوق بیماران، مسئولیت‌های پزشکان و نحوه رسیدگی به اختلافات باشد

نقش و وظایف داور در اختلافات پزشکی

داور در اختلافات پزشکی به‌عنوان یک مقام بی‌طرف عمل می‌کند که مسئولیت بررسی شواهد و صدور رأی را بر عهده دارد.
وظایف اصلی داور شامل موارد زیر است:

تحلیل شواهد پزشکی

داور باید توانایی تحلیل دقیق شواهد پزشکی، گزارش‌های کارشناسی و شهادات شهود را داشته باشد.

درک مسائل پزشکی

داور باید یا مسائل پزشکی آشنا باشد تا بتواند به‌درستی به پیچیدگی‌های مربوط به درمان‌ها، تشخیص‌ها و عوارض جانبی آن‌ها پاسخ داد.

رعایت اصول اخلاقی

داور باید به اصول اخلاقی در پزشکی توجه کند و اطمینان حاصل کند که حقوق بیماران و پزشکان در فرایند داوری رعایت می‌شود.

حقوق بیمار حقوق بیمار یکی از جنبه‌های کلیدی در تطبیق حقوق و پزشکی است این حقوق شامل موارد زیر است حق اطلاع‌رسانی حق انتخاب حق حفظ حریم خصوصی حق اطلاع‌رسانی بیماران حق دارند که درباره‌ی وضعیت سلامت خود روش‌های درمانی موجود و عواقب احتمالی آنها به‌طور کامل مطلع شوند پزشکان موظف هستند که اطلاعات لازم را به زبان ساده و قابل فهم ارائه دهند حق انتخاب بیماران باید حق انتخاب درمان را داشته باشند این به این معناست که آنها باید بتوانند این گزینه‌های مختلف درمانی را انتخاب کنند و در مورد نوع درمان خود تصمیم بگیرند.

حق حفظ حریم خصوصی می‌تواند منجر به عواقب قانونی و اخلاقی جدی شود. به‌عنوان مثال در صورت عدم اطلاع‌رسانی کامل به بیمار، پزشک ممکن است مسئولیت قانونی پیدا کند. یا در مورد عدم حفظ حریم خصوصی بیمار. پزشک، ممکن است مورد پیگرد قانونی قرار بگیرد و باید پاسخگو باشد.

قوانین و مواد پزشکی و داوری به موضوعات مختلفی اشاره دارند که به نحوه رسیدگی به مسائل حقوقی در حوزه پزشکی مربوط می‌شود. در اینجا به برخی از اصول و مواد قانونی مرتبط با این موضوعات اشاره می‌کنیم:

مسئولیت مدنی پزشکان

پزشکان در قبال خدمات خود مسئولیت دارند و اگر در ارائه خدمات پزشکی کوتاهی کنند و این کوتاهی منجر به آسیب به بیمار شود، ممکن است مسئول شناخته شوند. در این زمینه، قوانین مربوط به مسئولیت مدنی و جبران خسارت مطرح می‌شود.

قوانین مربوط به حقوق بیماران

بیماران دارای حقوق خاصی هستند که باید رعایت شود. این حقوق شامل حق اطلاع‌رسانی، حق انتخاب درمان و حق حفظ حریم خصوصی می‌شود.

قوانین مربوط به پزشکی قانونی

پزشکی قانونی به بررسی و تجزیه و تحلیل وضعیت‌های پزشکی در زمینه‌های حقوقی می‌پردازد. این حوزه شامل ارزیابی آسیب‌ها، مرگ و میر و ارائه شواهد پزشکی در دادگاه‌ها می‌شود.

داوری

داوری در دعاوی پزشکی

داوری یکی از روش‌های حل و فصل اختلافات است که در آن طرفین به جای مراجعه به دادگاه، یک داور را برای تصمیم‌گیری انتخاب می‌کنند. در دعاوی پزشکی، این روش می‌تواند به تسریع در حل اختلافات و کاهش هزینه‌ها کمک کند.

قوانین و مقررات خاص

در هر کشور، قوانین خاصی در زمینه پزشکی و داوری وجود دارد که ممکن است شامل مواد قانونی، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های خاص باشد. برای مثال، در ایران، قانون مجازات اسلامی و قانون مسئولیت مدنی از جمله قوانین مرتبط با این موضوعات هستند.

نقش کمیسیون‌های پزشکی

در بسیاری از کشورها کمیسیون‌های پزشکی برای بررسی شکایات بیماران و ارزیابی رفتار پزشکان تشکیل می‌شود. این کمیسیون‌ها می‌توانند به عنوان یک مرجع عمل کنند.

مسائل اخلاقی در پزشکی

این نوع مسائل از جمله چالش‌های مهمی هستند که در تلاقی حقوق و پزشکی مطرح می‌شوند برخی از این مسائل عبارتند از:

- سقط جنین
- مرگ داوطلبانه

سقط جنین

این موضوع یکی از بحث برانگیزترین مسائل اخلاقی و حقوقی است که در برخی کشورها، سقط جنین تحت شرایط خاصی مجاز است، درحالی که در دیگر کشورها به شدت محدود شده است. این موضوع نه تنها ایجاد پزشکی، بلکه ایجاد اجتماعی و فرهنگی نیز دارد

مرگ داوطلبانه

مرگ داوطلبانه با کمک دیگران به این معنی است که برخی از افراد می توانند برای مرگ خود از یک دکتر کمک پزشکی بخواهند. این موضوع نیازمند بررسی دقیق از منظر اخلاقی و حقوقی است.

آزمایش های ژنتیکی

با پیشرفت علم ژنتیک، آزمایش های ژنتیکی به یک ابزار مهم در پزشکی تبدیل شده اند اما این آزمایش ها نیز با چالش های اخلاقی و حقوقی روبه رو است از جمله حق بیمار برای اطلاع از نتایج آزمایش و تبعات آن.

مسئولیت پزشکی: مسئولیت پزشکی یکی دیگر از حوزه های مهم در تلاقی حقوق و پزشکی است. پزشکان و کادر درمان در قبال عواقب درمان های خود مشغول هستند و ممکن است در صورت قصور یا اشتباهات پزشکی تحت پیگرد قانونی قرار گیرند این موضوع نیازمند توازن بین مسئولیت های حرفه ای و حقوق بیماران است.

قصور پزشکی

قصور پزشکی به معنای عدم رعایت استاندارد های حرفه ای در ارائه خدمات درمانی. در صورت وقوع قصور پزشکی بیمار می تواند از پزشک شکایت کند و در این صورت پزشک ممکن است مسئولیت قانونی پیدا کند.

نمونه پرونده های قصور پزشکی

در زیر یک نمونه پرونده پزشکی فرضی را ارائه می دهیم که می تواند در یک روند داوری مورد استفاده قرار گیرد. این پرونده فرضی شامل جزئیات مختلفی است که می تواند در یک اختلاف حقوقی مربوط به پزشکی به کار رود.

پرونده پزشکی فرضی

عنوان پرونده: دعوی جبران خسارت ناشی از قصور پزشکی (اسامی فرضی هستند)

طرفین پرونده

شاکی (بیمار): آقای رضازاده

متهم (پزشک): دکتر زارع

تاریخ وقوع حادثه: ۱۵ تیر ۱۴۰۲

خلاصه واقعه: آقای رضازاده به دلیل درد شدید در ناحیه شکم به مطب دکتر زارع مراجعه کرد. پس از معاینه اولیه، دکتر زارع تشخیص داد که بیمار دچار آپاندیسیت حاد شده است و باید تحت عمل جراحی قرار گیرد. عمل جراحی انجام شد، اما پس از عمل، بیمار دچار عفونت شدید شد و به بیمارستان منتقل گردید.

مدارک موجود

سوابق پزشکی

تاریخچه پزشکی آقای رضازاده شامل بیماری‌های قبلی و داروهای مصرفی. نتایج آزمایش‌های انجام شده قبل از عمل (آزمایش خون، سونوگرافی).

گزارش عمل جراحی

تاریخ و زمان عمل جراحی

توضیحات مربوط به روند عمل و هرگونه مشکل پیش آمده در حین عمل گزارش‌های پس از عمل، نتایج آزمایش‌های بعد از عمل که عفونت را نشان می‌دهد. تاریخ بستری در بیمارستان و روند بهبودی.

شهادت‌نامه‌های کارشناسان

نظر یک پزشک متخصص در زمینه جراحی که به بررسی پرونده پرداخته و نظر خود را درباره کیفیت درمان و احتمال قصور پزشکی بیان کرده است.

صورتحساب‌ها و هزینه‌های درمان

فاکتورها و صورتحساب‌های مربوط به هزینه‌های جراحی و درمان عفونت. ادعای شاکی: آقای رضازاده ادعا می‌کند که دکتر زارع در تشخیص و انجام عمل جراحی قصور داشته است و این قصور منجر به عفونت و هزینه‌های اضافی درمانی شده است. او خواستار جبران خسارت‌های مالی و روحی ناشی از این حادثه است.

دفاعیات متهم: دکتر زارع ادعا می‌کند که عمل جراحی به‌درستی انجام شده و عفونت یک عارضه طبیعی پس از عمل جراحی است که ممکن است برای هر بیمار پیش بیاید. او همچنین اشاره می‌کند که تمامی مراحل قبل و بعد از عمل طبق پروتکل‌های پزشکی انجام شده است.

نتیجه‌گیری پرونده: پرونده پزشکی فرضی فوق می‌تواند به‌عنوان یک نمونه در فرآیند داوری مورد بررسی قرار گیرد. داوران با توجه به مدارک و شواهد ارائه شده، باید تصمیم بگیرند که آیا قصوری در عمل دکتر زارع وجود داشته است یا خیر و بر اساس آن حکم صادر کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

داوری به‌عنوان یک روش موثر و کارآمد برای حل و فصل اختلافات در دنیای معاصر شناخته می‌شود. با وجود چالش‌های موجود مزایای آن از جمله سرعت، حفظ حریم خصوصی و تخصص داوران باعث شده است که بسیاری از طرفین به این روش روی می‌آورند. برای بهبود فرایند داوری و افزایش اعتبار آن نیاز به تدوین قوانین و مقررات مناسب و همچنین آموزشی و آگاهی بخشی به طرفین درگیر وجود دارد. تلافی حقوق و پزشکی یک حوزه پیچیده و در حال تحول است که نیازمند توجه ویژه از سوی قانون‌گذاران، پزشکان و جامعه است. با درک بهتر از چالش‌ها و فرصت‌های موجود می‌توان به بهبود کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی و همچنین حفاظت از حقوق بیماران کمک کرد این تعامل نه تنها به نفع بیماران بلکه به نفع کل جامعه خواهد بود. بررسی موضوع پزشکی از دید داور نشان می‌دهد که داوری در این حوزه با چالش‌ها و ابعاد حقوقی خاصی همراه است. با این حال با توجه به مزایای آن، از جمله سرعت و حفظ حریم خصوصی، داور می‌تواند به‌عنوان یک راهکار موثر برای حل و فصل اختلافات پزشکی در نظر گرفته شود. برای بهبود این فرایند نیاز به آموزش و تدوین قوانین و پروتکل‌های مناسب وجود دارد.

منابع

1. Kenneth A. DeVille, "The Jury Is out: Pre-Dispute Binding Arbitration Agreements for Medical Malpractice Claims," *Journal of Legal Medicine*, 2007.
2. Myriam Gilles, "Medical Malpractice Arbitration: Not Business as Usual," *Mitchell Hamline Law Review*, 2016
3. Kusuma, Agus Perry and Isworo, Slamet. "Role of Arbitration in Resolving Medical Malpractices: A Literature Review." *International STD Research & Reviews*, 2022
4. David Allen Larson. "Medical Malpractice Arbitration: Not Business as Usual." *Arbitration Law Review*, 2023.
5. Svetlana A. Sokolova. "Medical Arbitration Tribunal: Current State and Prospects." *Journal of Medical Law and Ethics*, 2023.
6. John C. McCarthy. "The Role of Alternative Dispute Resolution in Medical Malpractice Reform." *Journal of Health Care Law & Policy*, 2023
7. Jennifer L. Johnson. "Evaluating Arbitration Clauses in Patient Contracts." *Health Law Journal*, 2024.
8. Michael R. Smith. "Trends in Medical Negligence Arbitration Settlements." *Legal Studies Journal*, 2024.
9. Rachel T. Adams. "Impact of Recent Legislation on Medical Malpractice Arbitration." *Health Policy Review*, 2024.
10. Thomas J. O'Connor. "Arbitration as a Tool for Resolving Healthcare Disputes." *Journal of Dispute Resolution*, 2024.